

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209, el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija teikia svarstyti Lietuvos Respublikos darbo kodekso 108, 109, 139, 213 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas).

Įstatymo projekto tikslas – tinkamai perkelti 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/67/ES dėl Direktyvos 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje vykdymo užtikrinimo ir kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą (IMI reglamentas) 9 straipsnį „Administraciniai reikalavimai ir kontrolės priemonės“ ir 12 straipsnį „Atsakomybė subrangos atveju“ ir iš dalies perkelti 2020 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2020/1057, kuria nustatomos konkrečios su Direktyva 96/71/EB ir Direktyva 2014/67/ES susijusios kelių transporto vairuotojų komandiravimo taisyklės ir iš dalies keičiami Direktyva 2006/22/EB, kiek tai susiję su vykdymo užtikrinimo reikalavimais, ir Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 į nacionalinę teisę.

2020 m. lapkričio 6 d. Europos Komisijos Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato pateikė preliminarų Lietuvos nacionalinių priemonių, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva 2014/67/ES, vertinimą Nr. Ares(2020)6411384 (toliau – vertinimas).

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2020 m. gruodžio 18 d. raštu Nr. (28.5 E-4)SD-6784, adresuotu Europos Komisijos Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generaliniam direktoratui, įsipareigojo parengti teisės aktų pakeitimus, kurie tinkamai perkeltų Direktyvos 2014/67/ES 9 ir 12 straipsnius.

Vertinime Europos Komisija atkreipė dėmesį, kad Lietuva subrangos atsakomybės nuostatas taiko tik užsienio paslaugų teikėjams, bet netaiko nacionaliniams paslaugų teikėjams, nesilaikydama nediskriminavimo principo, kaip reikalauja Direktyvos 2014/67 12 straipsnis.

Direktyvos 2014/67/ES 12 straipsnio 1 dalyje nustatytas pagrindinis principas, t. y. kad, siekdamas kovoti su sukčiavimu ir piktnaudžiavimu, valstybės narės gali imtis papildomų priemonių subrangos grandinėse, jei šių priemonių imamasi vadovaujantis nediskriminavimo ir proporcingumo principais. 12 straipsnio 2 dalimi valstybės narės įpareigojamos imtis priemonių, susijusių su Direktyvos 96/71/EB priede nurodyta veikla (statybos 6 sektorius). Direktyvos 2014/67/ES 12 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama kartu su 12 straipsnio 1 dalyje išdėstytais pagrindiniais principais, būtent, kad priemonėms, kurių imamasi tiek pagal 12 straipsnio 1 dalį, tiek pagal 12 straipsnio 2 dalį, turi būti taikomi nediskriminavimo ir proporcingumo principai.

Vertinime taip pat pažymima, kad ne visi Lietuvos pagal Direktyvos 2014/67/ES 9 straipsnio 1 dalies a punktą taikomi reikalavimai užsienio paslaugų teikėjams yra reikalingi faktinei kontrolei vykdyti darbo vietoje pagrįsti ir proporcingi teisėtam tikslui ir jais neviršijama to, kas būtina jam pasiekti.

Įstatymo projektu siūloma:

1. Papildyti Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – DK) 139 straipsnį nauja dalimi, kuri numatytų subsidiarią rangovo atsakomybę už piniginių įsipareigojimų, susijusių su darbo užmokesčiu, įskaitant padidintą apmokėjimą už viršvalandinį darbą, darbą naktį, darbą poilsio ir švenčių dienomis, įvykdymą darbuotojui, kai jis dirba darbus, nustatytus Lietuvos Respublikos statybos įstatyme. Tokiu būdu, laikantis nediskriminavimo ir proporcingumo principų, subsidiari rangovo atsakomybė galėtų kilti ir tais atvejais, kai darbo funkcijas atliks bet kuris darbuotojas (ne tik komandiruotas darbuotojas), o darbus vykdys Lietuvos Respublikos paslaugų teikėjas.

2. Siekiant aiškumo, papildyti DK 139 straipsnį 6 dalimi, nustatant, kad subsidiari rangovo, kai darbdavys yra subrangovas, atsakomybė apsiriboja darbuotojo (taip pat ir komandiuoto darbuotojo) teisėmis, įgytomis atliekant darbo funkcijas, kai vykdoma sutartis tarp rangovo ir jo subrangovo.

3. Pakeisti DK 109 straipsnį, atsisakant reikalavimo užsienio valstybės jurisdikcijai priklausančiam darbdaviui, komandiruojančiam darbuotoją laikinai dirbti Lietuvos Respublikos teritorijoje ilgesniam kaip trisdešimties dienų laikotarpiui arba dirbti statybos darbų, nustatytų Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, teikti informaciją apie šiam darbuotojui taikomas DK 108 straipsnio 2 dalies 1–9 punktuose nustatytas sąlygas, ir patikslinant, kad informuojama ne vėliau kaip iki komandiuoto darbuotojo darbo Lietuvos Respublikos teritorijoje pradžios.

4. Patikslinti DK 108 straipsnio 5 dalį ir 109 straipsnio 1 dalį, numatant, kad pranešimai būtų teikiami ne komandiuojamo darbuotojo darbo funkcijos atlikimo vietos Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VDI) teritoriniam skyriui, o VDI. Nuo 2020 m. liepos 30 d. pranešimai teikiami elektroniniu būdu užpildžius pranešimo formą, paskelbtą VDI interneto svetainėje.

5. Pakeisti DK 108 straipsnio 15 dalį, numatant, kad kelių transporto priemonių vairuotojams, vežantiems krovinius ir (arba) keleivius tarptautiniais kelių maršrutais ir atitinkantiems šio straipsnio 1 dalyje išvardytus atvejus, darbo sąlygų ypatumus nustato kelių transporto santykius reglamentuojantys įstatymai, ir pakeisti DK priedą, įrašant direktyvą (ES) 2020/1057.

6. Atsižvelgiant į tai, kad DK 139 straipsnio nuostatos dėl subsidiarios rangovo atsakomybės bus taikomos, kai darbo funkcijas atliks bet kuris darbuotojas (taip pat ir komandiuotas darbuotojas DK 108 straipsnio 1 dalies prasme), pripažįstamos netekusiomis galios DK 108 straipsnio 13 ir 14 dalys.

6. Pakeisti DK 213 straipsnio 3 dalį, numatant, kad darbo ginčo šalimi laikomas ir rangovas.

Lietuvos narystės ES informacinėje sistemoje (LINESIS) Susisiekimo ministerija yra pagrindinė už Direktyvos 2020/1057 perkėlimą į nacionalinę teisę atsakinga institucija. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija darbo tvarka buvo informavusi Susisiekimo ministeriją, kad perkeliant Direktyvos 2020/1057 nuostatas Socialinės apsaugos ir darbo ministerija turės parengti DK 108 straipsnio 15 dalies pakeitimą.

Konkrečios Įstatymo projekto nustatytos teisinio reguliavimo priemonės apibūdinamos ir jas pagrindžiantys argumentai nurodyti kartu su Įstatymo projektu pateiktame Įstatymo projekto aiškinamajame rašte.

Iki 2021 m. liepos 31 d. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras turės pakeisti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. birželio 16 d. įsakymą Nr. A1-169 „Dėl informacijos apie komandiuotus darbuotojus ir motyvuoto pranešimo dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 108 straipsnio 4 dalyje numatyto laikotarpio pratęsimo teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (dalis pakeitimų įsigalios 2022 m. vasario 2 d.) ir Lietuvos

Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. gegužės 12 d. įsakymą Nr. A1-316 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“.

Vadovaudamasi Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, Įstatymo projektą, užregistruotą Lietuvos Respublikos Seime, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija notifikuos Europos Komisijai ir kitoms Europos Sąjungos valstybėms narėms.

Įstatymo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Įstatymo projektas buvo teiktas išvadoms gauti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, VDI, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos. Lietuvos bankui ir Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje atstovaujančioms įstaigoms, organizacijoms: Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijai, Lietuvos profesinei sąjungai „Solidarumas“, Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinei sąjungai, Lietuvos profesinei sąjungai „Sandrauga“, Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijai, asociacijai „Investuotojų forumas“, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, Lietuvos verslo konfederacijai, Lietuvos darbdavių konfederacijai, Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmams, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmams, Lietuvos profesinių sąjungų aljansui, Lietuvos nacionalinei vežėjų automobiliais asociacijai „Linava“, Tarptautinio transporto ir logistikos aljansui, Lietuvos vežėjų sąjungai, Lietuvos statybininkų asociacijai, Lietuvos bankų asociacijai.

Aplinkos ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Finansų ministerija, Susisiekimo ministerija, Vidaus reikalų ministerija pastabų bei pasiūlymų dėl Įstatymo projekto neturėjo.

Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinė sąjunga, Lietuvos profesinė sąjunga „Sandrauga“, Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacija, Lietuvos darbdavių konfederacija, Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai išvadų nepateikė. Pastabų iš visuomenės negauta.

Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nariai 2020 m. vasario 9 d. vykusiame Trišalės tarybos posėdyje išklauė informaciją apie Įstatymo projektą ir buvo nutarta pavesti Darbo santykių komisijai prie Trišalės tarybos svarstyti klausimą dėl Įstatymo projekto ir išvadas pateikti Trišalei tarybai.

2021 m. vasario 25 d. įvykusiame Darbo santykių komisijos prie Trišalės tarybos posėdyje buvo nutarta: 1. Perduoti klausimą dėl Direktyvų 2014/67 ir 2020/1057 nuostatų įgyvendinimo Lietuvos Respublikos trišalei tarybai, įtraukiant šį klausimą į 2021 m. balandžio 6 d. posėdį sprendimo priėmimui. 2. Atsižvelgiant į profesinių sąjungų organizacijų ir darbdavių organizacijų atstovų pasiūlymą, tęsti diskusijas dėl Darbo kodekso 139 straipsnio 3 dalies pakeitimo, prieš tai pasikonsultavus dėl kasos išlaidų orderių su Finansų ministerija. 3. Atsižvelgiant į profesinių sąjungų organizacijų ir darbdavių organizacijų atstovų pasiūlymą, tęsti diskusijas dėl Darbo kodekso 213 straipsnio 3 dalies pakeitimo dėl laikinojo darbo naudotojo kaip darbo ginčo šalies ir įtraukti šį pasiūlymą į bendrą pasiūlymų dėl Darbo kodekso pakeitimų paketą.

Atsižvelgiant į tai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teikiamame Įstatymo projekte keičiamos ir papildomos tik su Direktyvos 2014/67/ES ir Direktyvos 2020/1057 įgyvendinimu susijusios DK nuostatos.

Konkrečios Įstatymo projekte nustatytos teisinio reguliavimo priemonės apibūdintos ir jas pagrindžiantys argumentai nurodyti kartu su Įstatymo projektu pateiktame Įstatymo projekto aiškinamajame rašte.

Įstatymui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Įstatymo projektas įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai neturės.

Įstatymo projektą parengė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vyresnioji patarėja Jelena Polijančuk (tel. +370 685 10 369, el. p. Jelena.Polijancuk@socmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Įstatymo projektas, 4 lapai.
2. Įstatymo projekto lyginamasis variantas, 5 lapai.
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl Įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projektas, 1 lapas.
4. Įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 7 lapai.
5. Direktyvos 2014/67/ES atitikties lentelė, 6 lapai.
6. Direktyvos 2020/1057 atitikties lentelė, 13 lapų.
7. Įstatymo projekto antikorupcinio vertinimo pažyma, 7 lapai.
8. Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita, 3 lapai.
9. 2021 m. vasario 9 d. Trišalės tarybos posėdžio protokolo Nr. TTP-3 išrašas, 1 lapas.
10. 2021 m. kovo 25 d. Darbo santykių komisijos prie Trišalės tarybos protokolo Nr. K2-1 išrašas, 1 lapai.

Ministrė

Monika Navickienė